

Predgovor

Visoka nezaposlenost trenutačno je jedan od najvećih gospodarskih i socijalnih problema u Hrvatskoj. Potraga za strategijama smanjenja broja nezaposlenih time je postala jedna od najvažnijih tema u javnoj diskusiji. Nezaposlenost je tako važan problem posebice zbog toga što nije ograničena samo na čisto gospodarsku razinu, nego se odražava i na socijalno i psihičko područje ljudskog života. Time ona brzo postaje i politički problem za svaku vladu.

Visoke stope nezaposlenosti nisu pak specifičan hrvatski problem. I u mnogim transformacijskim kao i u različitim zapadnoeuropskim zemljama nezaposlenost je nazočna u nejednakoj mjeri već više godina. Traže se rješenja kako bi se smanjio broj nezaposlenih i stvorile nove mogućnosti zapošljavanja. Do sada, međutim, još nije pronađena opće važeća formula koja donosi željeni uspjeh. Empirijska istraživanja diljem svijeta pokazala su da ne postoji recept za uspjeh u smanjenju ili sprječavanju nezaposlenosti. Čini se da pojedinačne mjere politike zapošljavanja i tržišta rada u odgovarajućem gospodarskom kontekstu zemalja imaju doista različite učinke. Čak ni danas često hvaljeno dereguliranje i fleksibiliziranje tržišta rada očito ne predstavlja jamstvo visoke zaposlenosti. U Austriji, primjerice, tržište rada znatno je regulirano, a kreiranje plaća u velikoj se mjeri određuje centralistički, ali unatoč tome nema značajne nezaposlenosti. Druge zemlje s visoko decentraliziranim kreiranjem plaća (na primjer Italija) unatoč tome nisu mogle spriječiti rast nezaposlenosti. Stoga se postavlja pitanje, što su učinkovite mjere za suzbijanje nezaposlenosti i koji su mogući obećavajući koncepti i strategije za Hrvatsku.

U tu je svrhu Zaklada Friedrich Ebert organizirala dvije radionice uz sudjelovanje hrvatskih i njemačkih stručnjaka. Prva je održana u suradnji s hrvatskom krovnom udrugom sindikata SSSH i na njoj je najprije analizirano stanje u Hrvatskoj te nakon toga mjere politike zapošljavanja i tržišta rada u odabranim zemljama. U tom kontekstu uzete su s jedne strane Danska i Nizozemska kao primjeri uspješne politike tržišta rada i zapošljavanja te Njemačka kao zemlja sa širokom lepezom mjera u okviru aktivne politike tržišta rada. Nakon toga, na primjeru različitih transformacijskih zemalja u Istočnoj i Jugoistočnoj Europi prikazani su u komparativnoj analizi uspjesi i neuspjesi reformi na tržištu rada. U drugoj radionici, u suradnji s hrvatskim Zavodom za zapošljavanje, raspravljalo se o mogućnostima prevladavanja nezaposlenosti putem poslovnog osamostaljivanja. U tu su svrhu analizirani primjeri iz Hrvatske i različitih istočnoeuropskih zemalja. Cilj ovih dviju radionica bio je stvaranje

platforme za diskusiju o različitim iskustvima i strategijama s ciljem smanjenja nezaposlenosti.

Naposljetku se i ovdje pokazalo da ne postoji opće važeći primjenjivi recept protiv nezaposlenosti već da specifični uvjeti jedne zemlje zahtijevaju kombinaciju različitih gospodarsko-političkih mjera za uspješno suzbijanje nezaposlenosti. Radionice i ova publikacija koja je proizišla iz njih imaju za cilj pridonijeti poticanju diskusije o takvim kombinacijama mjera protiv nezaposlenosti na nadležnim mjestima i razvijanju odgovarajućih inicijativa.

Zagreb, prosinac 2001.

Dr. Rüdiger Pinter
Zaklada Friedrich Ebert
Područni ured u Zagrebu